

20.12.2005 r.

Racjonalizacja procesów logistycznych w wybranej firmie sektora recyklingu odpadów – cz. 1

1. Funkcje gospodarcze logistyki

Logistyka, prezentująca podejście procesowe w racjonalizacji kosztów, zyskuje coraz większe znaczenie i stanowi współczesny trend kształtujący zachowania logistyków w realizacji celów ekonomiczno-organizacyjnych. Potraktowanie logistyki i jej składowych jako elementy całego mechanizmu pozwala porównać niezawodność jej funkcjonowania z wytycznymi warunkującymi poprawną pracę maszyny i idealne współgranie wszystkich trybów.

Rozpatrując logistykę jako samodzielną dziedzinę nauki, należy zastanowić się nad jej miejscem we współczesnej gospodarce w skali mikro i makro. Dlatego też nie można traktować logistyki jako oderwanej sfery funkcjonowania przedsiębiorstwa, a należy rozpatrzeć proces logistyczny jako **system wsparcia logistycznego**, traktowany jako „celowo zorganizowany podsystem dowolnej organizacji, wspierający jej podstawowy proces wytwarzania dóbr przez integrację wszystkich działań związanych ze skutecznym, efektywnym i korzystnym przepływem niezbędnych do wytworzenia dobra podstawowego zasobów oraz wspierający obsługę procesu wytwarzania w zakresie zapewnienia konieczności dla tego procesu wyposażenia, zarówno pod względem dostępności jak i niezawodności”¹. W tym ujęciu znajduje zastosowanie zasada 6W – „właściwe czynniki” (w języku niemieckim *richtig*, w języku angielskim *right*):

- właściwego rodzaju (*richtige Objekte*);
- właściwej jakości (*richtige Qualitat*);
- we właściwej ilości (*richtige Menge*);
- na właściwe miejsce (*richtiges Ort*);
- we właściwym czasie (*richtige Zeit*);
- po optymalnych kosztach (*richtige [optimale] Kosten*).

¹ M. Chaberek, Funkcje zarządcze w systemach wsparcia logistycznego, Modelowanie procesów i systemów logistycznych cz. III, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Gdańskiego, Ekonomika Transportu Lądowego, Zeszyt nr 28, Gdańsk 2004, s.66.

Odpowiednie zrozumienie i użycie powyższych wytycznych warunkuje racjonalne gospodarowanie posiadanymi zasobami oraz realizację zamierzonych celów przy pożądanym poziomie kosztów.

Dokładniejszemu przedstawieniu procesowego podejścia do logistyki posłuży przykład organizacji pracy wszystkich podsystemów logistyki w analizowanym przedsiębiorstwie branży recyklingu odpadów.

Istotnym zagadnieniem we wstępnej fazie organizacji przepływu odpadu przez poszczególne ogniwa systemu logistycznego jest uwzględnienie wszystkich możliwych wariantów wystąpienia różnych klas odpadów o zróżnicowanym poziomie szkodliwego oddziaływania na środowisko. W tym zakresie należy zaprojektować:

- budowle i konstrukcje magazynowe,
- środki transportu i manipulacji oraz opakowania transportowe,
- środki umożliwiające sortowanie i utylizację odpadów.

Właściwe przygotowanie powyższych składowych systemu logistycznego warunkuje racjonalne gospodarowanie posiadanymi zasobami oraz realizację założeń logistycznych zgodnie z przyjętymi procedurami.

2. Logistyka w sektorze recyklingu odpadów

Branża recyklingu odpadów w Polsce znajduje się obecnie w fazie rozwoju, co często wpływa niekorzystnie i ogranicza możliwość wykorzystania posiadanych środków dla np. transportu odpadów. Wynika to z niestabilizowanego systemu prawa w obszarze recyklingu odpadów oraz ograniczeń związanych z transgranicznym obrotem odpadów zgodnie z Rozporządzeniem Rady (EWG) 259/93 z dn. 1 lutego 1993 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie lub do Wspólnoty oraz poza jej obszar. Niemożność sprowadzania do Polski niektórych rodzajów odpadów hamuje rozwój przemysłu, wpływa na niewłaściwe wykorzystanie taboru transportowego (dotyczy wagonów jak i pojazdów kołowych). Analizowana jednostka gospodarcza należy do grona recyklerów odpadów metalowych. Realizacja założeń logistyki stanowi w tym przykładzie realizację procesu wsparcia dla utylizacji odpadów w skali makro. A zatem recykling odpadów w ujęciu mikro przy wspierającej go logistyce w obszarze działania przedsiębiorstwa jest twórcą szeroko pojętego makrorecyklingu, realizowanego przy użyciu wszystkich dostępnych środków transportu oraz powierzchni magazynowych.

Wykonywanie transportu w branży utylizacji odpadów odbywa się z zasady obniżania kosztów przy wykorzystaniu usług PKP CARGO. Transport kolejowy wykorzystywany jest ze względu na nieporównywalnie dużo niższe koszty transportu niż w przypadku samochodu samochodowego. Firmy wyposażone w bocznice kolejową lub takie, które mają dostęp do bocznic, realizują sprzedaż bądź zakup, częściej korzystając z wagonów niż z samochodów. Korzystniej bowiem jest kupić towar dostarczony przez PKP CARGO niż transportem kołowym. Wynika to z faktu, że nie blokuje się własnych pojemników, a większe wyładowanie wagonu znacznie obniża koszty transportu, co jest związane z zawartymi z przewoźnikami umowami, a co za tym idzie atrakcyjnymi zniżkami i upustami, często korzystniejszymi niż te oferowane przez PKP CARGO. Wykorzystanie transportu kolejowego wynika również z dużej odległości pomiędzy siedzibą dostawcy a odbiorcy, co powoduje, że transport samochodowy byłby nieefektywny i kosztowny. Niestety, przy tej metodzie transportu istnieje większe ryzyko utraty towaru w drodze. Dlatego też przy transporcie wartościowego towaru wykorzystuje się transport samochodowy. A nowoczesne rozwiązania w tej dziedzinie pozwalają minimalizować koszty i zapewniają stały nadzór nad przesyłką poprzez wykorzystanie technologii monitorowania obiektów GPS. Dzięki wprowadzonemu systemowi monitorowania pojazdów możliwa jest efektywniejsza organizacja całego transportu oraz kontrola i eliminacja pustych przebiegów, które zdarzają się w każdej branży, a wynikają najczęściej z braku informacji lub ich nadmiaru, co tworzy szum informacyjny.

Agnieszka Piątkowska

absolwentka Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy (inż. Zarządzania i Marketingu) – 2002 r., Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (mgr Zarządzania Procesami Inwestycyjnymi) – 2004 r., Podyplomowe Studium Transportu i Logistyki na Uniwersytecie Gdańskim w Gdańsku – 2005 r., obecnie kierownik ds. logistyki i transportu w firmie prywatnej w Grudziądzu.